

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Tėvų požiūris į vaikų gyvenimą Tyrimas

Biržai
2017

IVADAS

Didelę įtaką vaikui turi tėvų bendravimas ir jų tarpusavio ryšys. Tėvų bendravimas padeda išsiaiškinti, su kokiomis problemomis dažniausiai susiduria vaikas. Tėvų artimas bendravimas su vaiku turi įtakos teigiamai formuotis vaikų asmenybei, brandai, kuri gali lemti vaikų gyvenseną.

I. TYRIMO TIKSLAS

1.1. Įvertinti tėvų požiūrį į mokinių gyvenseną

II. TYRIMO UŽDAVINIAI

2.1.1. išanalizuoti tėvų požiūrį į vaikų gyvenseną, remiantis tėvų nuomone išskirti pagrindines vaikų problemas;

2.1.2. nustatyti tėvų ir vaikų tarpusavio ryšį;

2.1.3. nustatyti tėvų sąmoningumą ir informacijos poreikį apie vaikų auklėjimą.

III. TYRIMO METODIKA IR APIMTIS

3.1. Tyrimas atliktas 2017 m. balandžio–birželio mėn.

3.2. Parengtas anoniminis klausimynas, kuris buvo skirtas tėvams. Anketą sudarė 19 klausimų. Visi klausimai buvo uždaro tipo, kitose klausimuose respondantai galėjo įrašyti savo variantą. Anketos skirtos 6–12 klasių mokinių tėvams. Tyrime dalyvavo Biržų miesto ir rajono mokyklų: „Saulės“ gimnazijos, „Atžalyno“ pagrindinės mokyklos, Kaštonų pagrindinės mokyklos, „Aušros“ pagrindinės mokyklos, Vabalninko B. Sruogos gimnazijos, Medeikių pagrindinės mokyklos, N. Radviliškio pagrindinės mokyklos, Pabiržės pagrindinės mokyklos, Papilio pagrindinės mokyklos, Pačeriaukštės P. Poškaus pagrindinės mokyklos ir Germanišio daugiafunkcio centro, mokinių tėvai.

3.3. Iš viso buvo apklausti 554 tėvai. Tyrime dalyvavo 88,6 proc. motinų ir 11,4 proc. tėvų. Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą: mieste 77 proc. ir kaime 22,8 proc. respondentų (1 lentelė). Statistinei duomenų analizei taikyti aprašomosios statistikos ir statistinių išvadų metodai. Anketinės apklausos duomenų statistinė analizė atlikta naudojant *Microsoft Excel XP* ir *SPSS 19.0 for Windows* programų paketus. Požymius analizuojant kito rodiklio atžvilgiu, skirtumai laikyti statistiškai reikšmingais, kai reikšmingumo lygmuo $p < 0,05$.

IV. DEMOGRAFINĖ CHARAKTERISTIKA

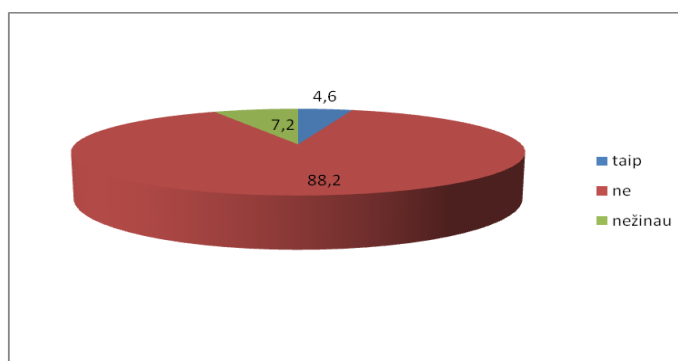
1 lentelė. Demografinė charakteristika

TĖVAI	N	(%)
Motinos	482	(88,6)
Tėvai	62	(11,4)
MOKINIAI		
Berniukai	258	(47,5)
Mergaitės	285	(52,5)
VIETOVĖ		
Miestas	419	(77,2)
Kaimas	124	(22,8)
MOKINIAI PAGAL KLASĘ		
Šešta	164	(30,1)
Septinta	37	(6,8)
Aštunta	170	(31,3)
Devinta	53	(9,7)
Dešimta	69	(12,7)
Vienuolikta	27	(5,0)
Dvylikta	24	(4,0)

Analizuojant demografinę charakteristiką, matyti, kad tyrime aktyvesnės buvo mamos nei tėčiai. Daugiau buvo tėvų, auginančių dukras. Didžioji dalis tyrime dalyvavusių tėvų gyveno mieste. Daugumos respondentų vaikai lankė šeštą ir aštuntą klases.

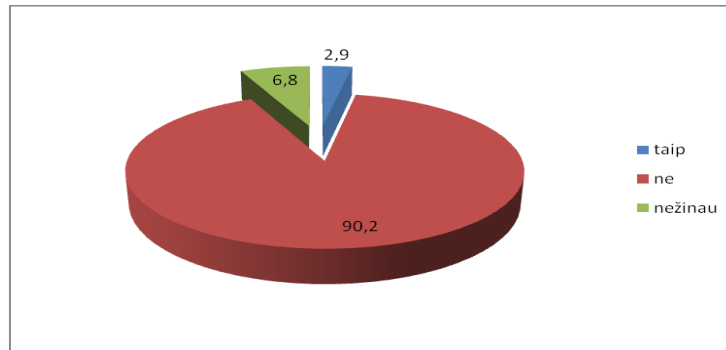
V. TYRIMO REZULTATAI

1 *diagrama.* Tėvų nuomonė, ar jų vaikas per paskutinį mėnesį vartojo alkoholį proc.

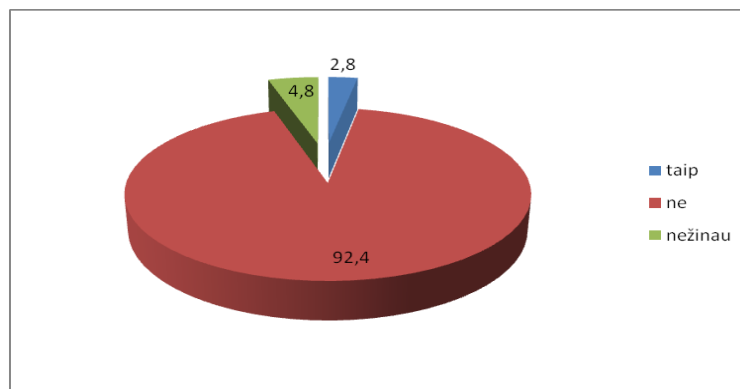
Tyrimo rezultatai parodė, kad apie 5 proc. tėvų žino apie vaikų vartotą alkoholį per paskutinį mėnesį. Apie tai, kad žino apie vaikų alkoholio vartojimą, daugiausiai nurodė mamos. Remiantis tėvų atsakymais, didžioji dalis mokinių alkoholį vartojo aštuntose ir dešimtosiose klasėse. Septintos klasės mokinių tėvai nei vienas nenurodė, kad jų vaikas vartojo alkoholį per paskutinį mėnesį. Tėvų žiniomis, alkoholį vartojo 11 sūnų ir 14 dukrų.

2.diagrama. Tėvų nuomonė, ar jų vaikas per paskutinį mėnesį rūkė cigaretes proc.

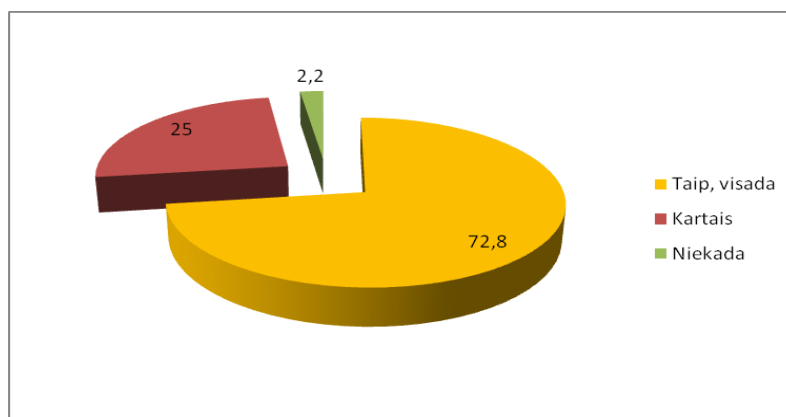
Tėvų buvo paklausta, ar jie žino apie vaikų rūkymą. Didžioji dalis tėvų nurodė, kad jų vaikai nerūko. Apie 3 proc. apklaustų tėvų teigė žinantys apie vaikų rūkymą (2 diagrama). Dauguma tėvų nurodo, kad 8 klasėje besimokantys mokiniai rūko, taip nurodė dauguma miesto mokyklas lankančių mokinių tėvai, nors skirtumas buvo nedidelis. Tėvų žiniomis, cigaretes rūkė 11 sūnų ir 5 dukros.

2 diagrama. Tėvų nuomonė, ar jų vaikas per paskutinį mėnesį vartojo narkotikus proc.

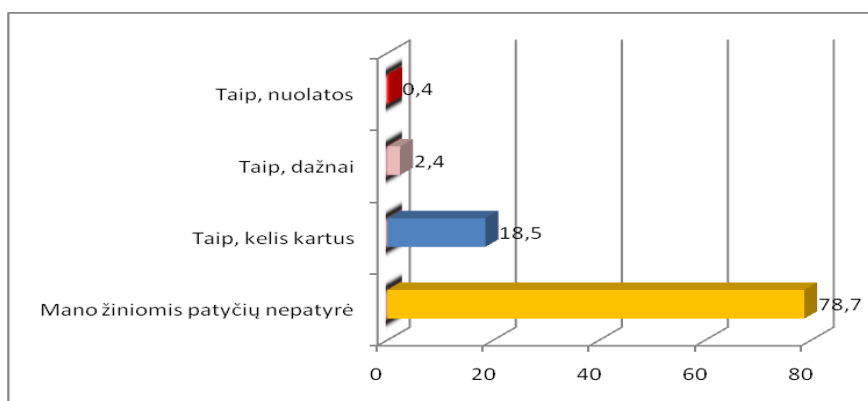
Apie 3 proc. tėvų nurodė, kad žino, ar įtarė, jog jų vaikas vartojo narkotines medžiagas per paskutinį mėnesį (3 diagrama). Didžioji dalis tėvų teigia, kad jų vaikas nevartojo narkotinių medžiagų ir šis procentas yra šiek tiek didesnis nei alkoholio. Septyni tėvai, auginantys sūnus, nurodė, kad žino, jog jų vaikai vartojo narkotines medžiagas per paskutinį mėnesį, aštuoni tėvai, auginantys dukras, nurodė tą patį.

4 diagrama. Tėvai nurodė, ar jų vaikas mokykloje jaučiasi saugus proc.

Dauguma tėvų nurodo, kad vaikai mokykloje tikrai jaučiasi saugūs. Daugiau nei ketvirtadalis nurodo, kad kartais mokykloje yra saugūs. 2,2, proc. apklaustų tėvų teigia, kad vaikas nesijaučia visiškai saugus mokykloje (4 diagrama).

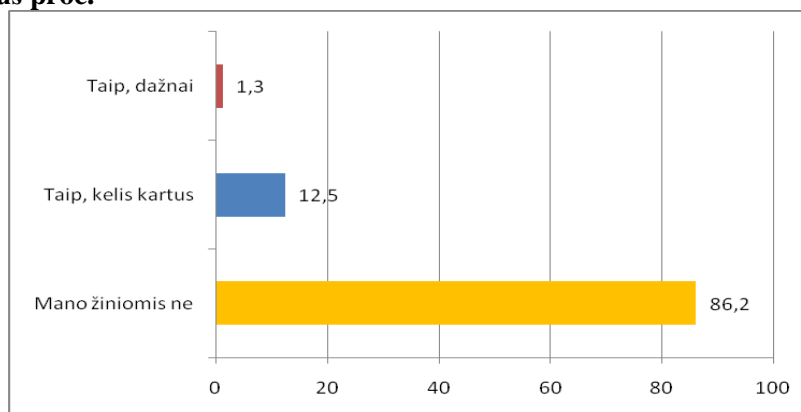
5 diagrama. Tėvai nurodo, ar jų vaikai patyrė patyčias mokykloje per pastaruosius 3 mėnesius proc.

Dauguma tėvų nurodo, kad vaikai mokykloje patyčių nepatyrė per paskutinius 3 mėnesius. Tačiau kita dalis apklaustųjų tėvų (18,5 proc.) žino, kad mokykloje vaikas kelis kartus yra patyręs patyčias. Daugiau nei 2 proc. apklaustųjų tėvų teigia, kad patyčias vaikas patiria dažnai (5 diagrama). Tyrimas atskleidė, kad berniukai dažniau pasisako tėčiams apie patyčias nei mamos, taip pat mergaitės dažniau apie patyčias pasisako mamoms nei tėčiams.

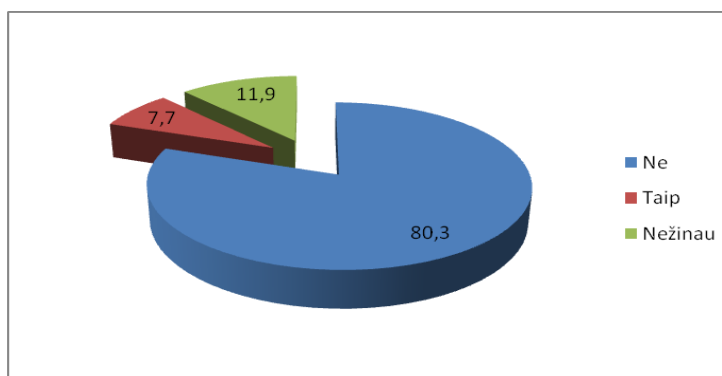
Kitas klausimas buvo užduotas apie patyčias. 86 proc. tėvų nurodė, kad jų vaikas per paskutinius 3 mėnesius, jų žiniomis, nesityčiojo iš kitų vaikų. Nei vienas tėvas nenurodė, žinąs kad nuolat vaikas tyčiotūsi iš kitų vaikų (6 diagrama). Lyginant tėvų nuomonę apie vaikų patirtas patyčias ir pačių vaikų inicijuojamas patyčias, matyti, kad tėvai pasitiki savo vaikais ir dauguma tėvų mano, kad jų vaikas neskriaudžia kitų vaikų.

6 diagrama. Tėvai nurodo, ar jų vaikas pats tyčiojosi iš kitų vaikų mokykloje per pastaruosius 3 mėnesius proc.

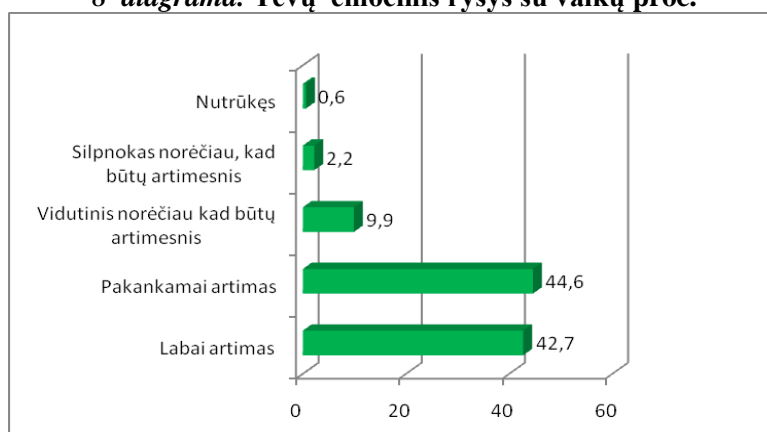
Kitame klausime tėvų buvo paklausta apie vaikų mintis apie savižudybę. Daugiau nei 7 proc. apklaustųjų tėvų mano, kad jų vaikui galėjo kilti minčių apie savižudybę (7 diagrama). Dauguma tėvų nurodo, kad vaikai visada pasipasakoja apie savo problemas jiems, taip pat kita didelė dalis nurodo, kad pasipasakoja, tačiau ne visada. Panašus procentas buvo vaikų, kurie papasakoja draugams ir kitiems artimiems žmonėms. Daugiau nei 3 proc. vaikų nekalba su tėvais apie savo problemas.

7 diagrama. Tėvai nurodo, ar jų vaikui galėjo kilti minčių apie savižudybę proc.

Dauguma tėvų nurodo, kad tarpusavio santykiai su vaikais yra gana ir labai artimi. Daugiau nei 2 proc. tarpusavio ryšys yra silpnokas, o 0,6 proc. – nutrūkęs. Labai artimą ryšį palaiko daugiau mergaičių su mamomis, o tėvų artimesnis ryšys su berniukais (8 diagrama). Apskritai vaikų ir tėčių bendravimas dažniausiai yra retesnis, nėra labai artimas arba nutrūkęs tarpusavio ryšys. Pastebėta, kad stipresnis ryšys tarp tėvų ir vaikų yra miesto mokyklas lankančių mokinių. Galima daryti prielaidą, kad kaime gyvenantiems tėvams gali trūkti informacijos apie artimesnį bendravimą su vaiku.

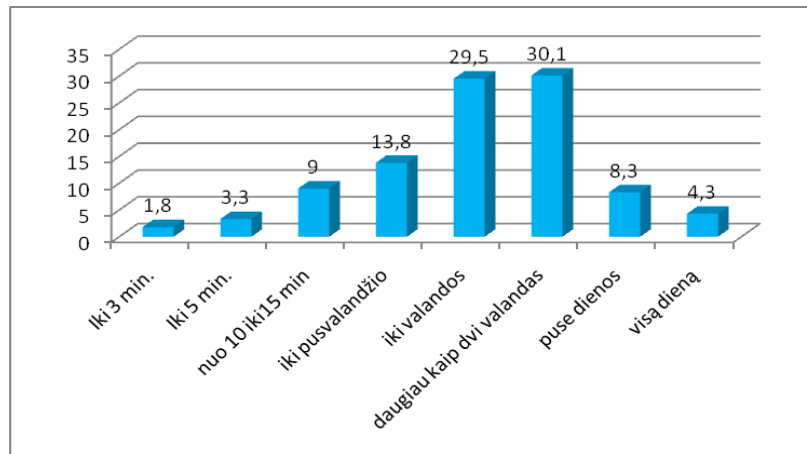
8 diagrama. Tėvų emocinis ryšys su vaikų proc.

Tėvai nurodo, kad vaikui skiria nuo valandos ir daugiau kaip dvi valandas laiko bendravimui (9 diagrama). Maža dalis apklaustų tėvų skiria 3–5 min. laiko per dieną. Tyrimo rezultatai rodo, kad tėvai skiria laisvo laiko vaikams bendraudami ar žaisdami, nors Lietuvos statistikos tyrimo duomenimis, tėvai vidutiniškai per dieną vaikui skyrė 7 min. Kitame klausime tėvai nurodė priežastis, kodėl skiria nepakankamai laiko vaikui. 67 proc. tėvų teigia, kad dėl didelio užimtumo darbe neišeina skirti daugiau laiko pabūti su vaiku. Taip pat 14,3 proc. tėvų nurodo savo asmeninius rūpesčius (nesutarimai su sutuoktiniu, priklausomybės ir pan.). Tyrimo metu išryškėjo ir dar viena nuomonė, 9,2 proc. tėvų mano, kad vaikai turi labiau bendrauti su bendraamžiais nei su tėvais. Mažiau reikšmingos priežastys buvo kelionės, sveikatos problemos. Tėvai patys turėjo galimybę įrašyti savo variantus, jie nurodė dar kitas priežastis: tėvai patys studijuoja/mokosi, vaikai lanko būrelius, tai užima daug laiko, taip pat šeimoje yra daugiau vaikų, todėl sunku skirti laiko kiekvienam vaikui atskirai.

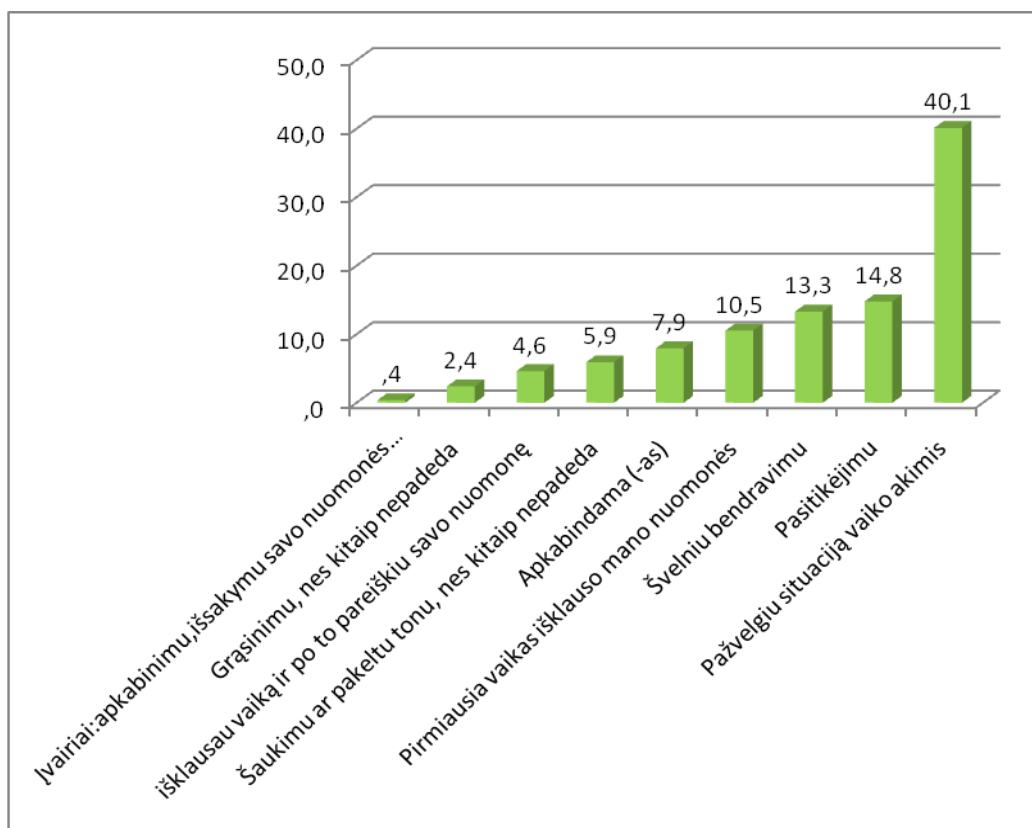
Dauguma psichologų pataria tėvams būti atvirais ir nebijoti sakyti vaikui „Aš tave myliu“. Vaikas turi ne tik jausti, bet ir girdėti tokius žodžius, nes tai teigiamai lemia vaiko raidą ir suteikia daugiau pasitikėjimo ir džiaugsmo laimingai vaikystei bei paauglystei. Atlikto tyrimo rezultatai rodo, kad daugiau nei 36 proc. tėvų per paskutinį mėnesį nesakė vaikui, kad juos myli, nurodydami, kad vaikas ir taip žino. 24,2 proc. apklaustųjų tėvų sako kiekvieną dieną.

9 diagrama. Tėvai nurodo, kiek laiko skiria per dieną vaikui, proc.

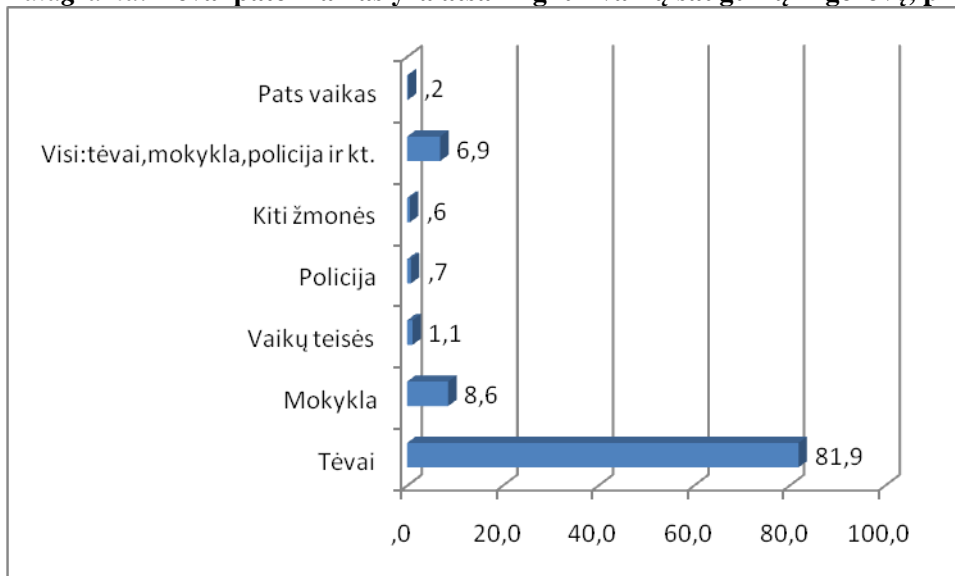
Kitas klausimas buvo užduotas, norint sužinoti, kaip tėvai sprendžia iškilusias problemas su vaiku. Dauguma respondentų nurodė, kad stengiasi pažvelgti į situaciją vaiko akimis, pasitikėjimu ir švelniu bendravimu. Nei vienas iš tėvų nenurodė, kad sprendžiant problemą naudotų fizinį auklėjimo metodą (10 diagrama).

10 diagrama. Tėvų problemų sprendimo būdai, proc.

Tėvai nurodo, kad už vaikų auklėjimą labiausiai yra atsakingi patys tėvai. Apie 9 proc. tėvų mano, kad mokykla yra atsakinga už jų vaikus. Tačiau buvo tėvų manančių, kad už vaikų auklėjimą yra atsakingi institucijos: policija, vaikų teisės.

11 diagrama. Tėvai pateikia kas yra atsakingi už vaikų saugumą ir gerovę, proc.

Tėvų buvo teirautasi, ar jie norėtų gauti daugiau informacijos ir žinių apie vaikų auklėjimą ir bendravimą su vaiku. Daugiau nei 50 proc. tėvų kartais norėtų gauti papildomos informacijos ir mano, kad būtų naudinga. Panašus skaičius tėvų nurodė, kad norėtų gauti naujos informacijos nuolat, taip pat kita dalis tėvų nurodė, kad nereikia, nes reikalingą informaciją randa patys. 3 proc. tėvų nurodė, kad nesidomi tokiais dalykais.

APIBENDRINIMAS

Apibendrinant tyrimo rezultatus galima teigti, kad pagrindine vaikų gyvenimo problema kalbant apie žalingus įpročius tėvai laiko alkoholio vartojimą, būtent šį kriterijų nurodė daugiausiai. Tačiau išryškėjo įdomi tendencija, kad tėvų, žinojusių apie rūkymą ir narkotikų vartojimą, skaičius buvo panašus į apklaustųjų tėvų skaičių.

Analizuojant tėvų ir vaikų tarpusavio ryšį pastebėta, kad tarpusavio ryšys yra gana geras ir dažniausiai priklauso nuo tėvų ir vaikų lyties. Kai kurie tėvai prisipažino, kad tarpusavio santykiai su vaiku nėra labai artimi.

Analizuojant tėvų sąmoningumą auklėjant vaikus ir tarpusavio bendravimą išryškėjo įvairių nuomonių: vieni tėvai nori daugiau informacijos ir tai jiems atrodo aktualu, kiti tėvai nenori, nes gali patys gauti papildomos informacijos, treči – nesidomi tokiais dalykais.

VI. IŠVADOS

1. Tyrimo rezultatai parodė, kad apie 5 proc. tėvų žino apie vaikų alkoholio vartojimą paskutinį mėnesį. Apie 3 proc. apklaustųjų tėvų teigia žinantys apie vaikų rūkymą, taip pat tiek pat (3 proc.) žino, jog jų vaikas vartojo narkotines medžiagas per paskutinį mėnesį.

2. 72,8 proc. tėvų nurodo, kad vaikas mokykloje jaučiasi saugus. 78,7 proc. tėvų, jų žiniomis, nurodo, kad vaikai mokykloje patyčių nepatyrė per paskutinius 3 mėnesius. Lyginant 2016 m. vaikų apklausos tyrimo duomenis, 36,8 proc. mokinių nurodo patyrę patyčias. Tai galima daryti prielaidą, kad apie 15 proc. tėvų nežino apie patyčias mokykloje.

3. 7,7 proc. tėvų mano, kad vaikams galėjo kilti minčių apie savižudybę. Lyginant duomenis su vaikų apklausos tyrimu, 25,4 proc. mokinių nurodo, kad buvo kilę minčių apie savižudybę, taip pat 2,7 proc. mokinių yra *galvoję apie savižudybę ir net kūrę planus, kaip tai padaryti*, 2,1 proc. mokinių nurodė, kad *yra bandę žudytis*.

4. 80,3 proc. tėvų nurodo, kad tarpusavio santykiai su vaikais yra labai artimi, ir ryšys pakankamai geras. Tėvai nurodo, kad per dieną bendravimui su vaiku skiria nuo valandos iki dviejų ir daugiau.

5. Daugiau nei 50 proc. tėvų kartais norėtų gauti papildomos informacijos ir mano, kad tai būtų naudinga.

*Biržų rajono savivaldybės
visuomenės sveikatos biuro stebėsenos specialistė Ieva Garjonytė*